

Råden over vejareal – Ny dom

v/Senioradvokat Louise Heilberg, Bech-Bruun

Om mig

- Senioradvokat i Bech-Bruun
- Rådgiver om infrastruktur – særlig speciale i vej og ledninger
- Tidligere været 20 år i staten, herunder Transportministeriets departement og Vejdirektoratet
- Har skrevet den kommenterede vejlov
- Har (næsten) skrevet den kommenterede privatvejslov
- Karnovforfatter på vejlov, privatvejslov og vejrettighedsloven
- Har lavet Schultz Campus kursus om vejloven og ledningsret
- Løbende undervisning i vejlovsrelaterede emner

Genstande på vejareal - reglerne

§ 80

Det offentlige vejareal kan med vejmyndighedens tilladelse anvendes til:

- 1) varig eller midlertidig anbringelse af affald, containere, materiel, materialer, løsøregenstande, skure, skurvogne, boder, automater, skilte, reklamer, hegn el.lign.,
- 2) anbringelse af køretøjer med henblik på salg eller udlejning, jf. dog §§ 80 a og 80 b, eller
- 3) anbringelse af køretøjer i forbindelse med reparation, påfyldning af drivmidler, rengøring el.lign., når dette sker som led i erhvervsmæssig virksomhed.

Stk. 2.

Vejmyndigheden kan opkræve betaling for brug af vejarealet, når udnyttelse sker i et forretningsmæssigt øjemed.

Stk. 3.

Transportministeren kan undtage visse former for råden over vejarealet fra kravet om tilladelse efter stk. 1 og kan bemyndige vejmyndigheden til at fastsætte nærmere regler for disse former for råden over vejarealet. Vejmyndigheden skal forhandle med politiet om de nærmere regler og derefter offentliggøre dem.

”Container-dommen” - U 2021.3391 H

Faktum og administrativ behandling

- Sagen handlede om, hvorvidt to kommune havde ret til at opkræve betaling for opstilling af containere på offentligt vejareal.
- Containere var opstillet i forbindelse med bygge-, istandsættelse- og renoveringsarbejder på ejendomme, der lå i tilknytning til vejarealet, hvor containerne var placeret.
- Vejdirektoratet havde i flere afgørelser af 9. maj 2018 fundet, at der ikke var tale om forretningsmæssigt øjemed, når formålet med opstillingen var at vedligeholde og istandsætte naboejendomme til vejen, og at gebyret derfor var opkrævet uretmæssigt.
- Sagen blev anlagt af de to kommuner, der blev behandlet i Østre Landsret som 1. instans.

§ 80, stk. 2

Stk. 2. Vejmyndigheden kan opkræve betaling for brug af vejarealet, når udnyttelse sker i et forretningsmæssigt øjemed.

Af bemærkningerne:

Som et nyt stk. 2 foreslås det, at der indsættes udtrykkelig hjemmel for vejmyndigheden til at opkræve betaling for råden over vejarealet til andre formål end trafikale, f.eks. opsætning af reklameskilte på vejarealet. Bestemmelsen lovfæster administrativ praksis.

Det er vejmyndigheden, der skønner, hvor meget der i det konkrete tilfælde skal opkræves som betaling for råden over vejarealet.

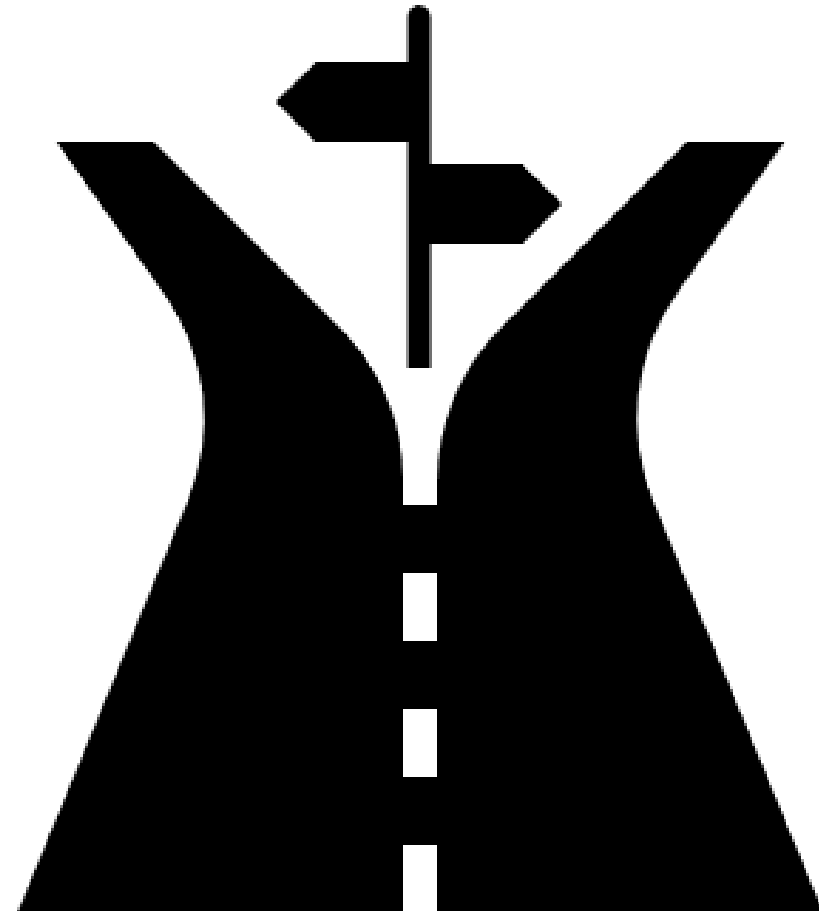
Vejmyndigheden skal tilstræbe, at betalingen modsvarer vejmyndighedens direkte og indirekte faktiske udgifter i forbindelse med den forretningsmæssige, ikke-trafikale råden over vejarealet. Et vilkår om betaling kan også omfatte de former for råden, som er omfattet af regler fastsat af vejmyndigheden, jf. stk. 2. (Understreget her)

Vejdirektoratets afgørelse af 9. maj 2018/1

- Vejdirektoratet udtalte:
- *"I de særlige bemærkninger til § 80, stk. 2, fastslås det, at det er vejmyndigheden, der skønner, hvor meget der i det konkrete tilfælde skal opkræves som betaling for råden over vejarealet. Vejmyndigheden skal dog tilstræbe, at betalingen modsvarer vejmyndighedens direkte eller indirekte faktisk udgifter i forbindelse med den forretningsmæssige, ikke-trafikale råden over vejarealet.*
- *Selvom det af de særlige bemærkninger fremgår, at bestemmelsen i § 80, stk. 2, er en lovfæstelse af administrativ praksis, kan Vejdirektoratet konstatere, at bestemmelsen rent sprogligt strammer op på den administrative praksis og præciserer, hvad der er lovlig praksis.*
- *Betalingskravet kan således kun stilles ved ansøgninger om forretningsmæssig udnyttelse af vejarealet – ikke ved enhver form for ikke-trafikal udnyttelse af vejarealet.*
- *Det er således i overensstemmelse med gældende ret om skatter og afgifter præciseret, at denne hjemmel til at kræve betaling for en tilladelse til kommerciel udnyttelse af vejarealet er maksimeret til vejmyndighedens faktiske direkte eller indirekte udgifter i forbindelse med den forretningsmæssige råden over vejarealet.*

Vejdirektoratets afgørelse af 9. maj 2018/2

At betaling kan opkræves ved brug af vejarealet, når det sker i et forretningsmæssigt øjemed betyder blandt andet, at der ikke kan kræves betaling for brug af vejarealet til placering af containere eller stilladser i forbindelse med bygningsvedligeholdelse og – renovering, da dette ikke sker i et forretningsmæssigt øjemed.
(understreget her)

”Container-dommen” - U 2021.3391 H – fortsat I

Østre Landsrets dom:

”Spørgsmålet for landsretten er, om udnyttelsen af vejarealerne under disse omstændigheder kan anses for at være sket i et forretningsmæssigt øjemed efter vejlovens § 80, stk. 2, og om K-Kommune og F-Kommune således var berettigede til at opkræve betaling for opstillingen af containere mv. på vejarealerne.

[...]

Efter vejlovens § 80, stk. 2, kan vejmyndigheden opkræve betaling for brug af vejarealet, når udnyttelse sker i et forretningsmæssigt øjemed. Det havde også forud for [Vejloven] i lang tid været en anerkendt praksis, at kommunerne havde en vis dispositions- og rådighedsret over offentlige vejarealer, og at denne var af en sådan karakter, at kommunerne kunne betinge meddelelse af tilladelser til forskellig særråden over offentlige vejarealer af betaling af vederlag, jf. herved Højesterets dom af 30. april 1934 (UfR 1934.527/2).

Ifølge lovforarbejderne til [Vejloven] blev der med bestemmelsen i § 80, stk. 2, indsat udtrykkelig hjemmel for vejmyndigheden til at opkræve betaling for råden over vejarealet til andre formål end trafikale, f.eks. opsætning af reklameskilte på vejarealet, og bestemmelsen lovfæstede administrativ praksis. Lovforarbejderne indeholder ikke i øvrigt en beskrivelse af, hvad der skal forstås ved udtrykket »et forretningsmæssigt øjemed«.

*Landsretten finder, at det afgørende efter bestemmelsen i tilfælde som de foreliggende må være **facadeejerens formål med udnyttelsen af vejarealet i relation til den pågældende ejendom.** Opstilling af containere eller byggemateriel til brug for bygge-, renoverings- og istandsættelsesarbejder på ejendommen, der udføres som led i facadeejerens almindelig råden over ejendommen, kan ikke anses for udnyttelse i forretningsmæssigt øjemed.*

”Container-dommen” - U 2021.3391 H – fortsat II

Østre Landsrets dom - fortsat:

”Endvidere finder landsretten, at det i den forbindelse er uden betydning, om arbejderne udføres af facadeejerer selv eller af en erhvervsdrivende efter aftale med denne. Det er ligeledes uden betydning, hvem der indgiver ansøgningen om tilladelse. Det forhold, at facadeejerer måtte være en andelsboligforening, kan heller ikke i sig selv medføre, at udnyttelsen sker i et forretningsmæssigt øjemed. Landsretten bemærker, at det ikke derudover er gjort gældende, at opstillingen af containere mv. skulle være sket til brug for facadeejerens erhvervsmæssige virksomhed.

Det anførte i lovbemærkningerne til vejlovens § 80, stk. 2, hvorefter bestemmelsen lovfæster administrativ praksis, kan ikke føre til en anden vurdering. Landsretten bemærker herved, at den administrative praksis, som tilsigtes lovfæstet, ikke nærmere er beskrevet i lovforslaget. Den omstændighed, at K-Kommune og F-Kommune gennem en længere årrække forud for lovens vedtagelse har opkrævet betaling for opstilling af containere i tilfælde som de foreliggende, kan ikke i sig selv begrunde, at kommunerne er berettiget hertil i medfør af vejlovens § 80, stk. 2.

Herefter, og da det af K-Kommune og F-Kommune anførte om de administrative og økonomiske konsekvenser ikke kan føre til et andet resultat, tager landsretten Vejdirektoratets frifindelsespåstand til følge.”

"Container-dommen" - U 2021.3391 H – fortsat III

Højesterets dom af 27. april 2021:

Sagen blev alene indbragt for Højesteret af F-Kommune.

Om forståelse af udtrykket "forretningsmæssigt øjemed" udtalte Højesteret:

"Som anført af landsretten angiver forarbejderne ikke i øvrigt, hvad der skal forstås ved udtrykket »forretningsmæssigt øjemed«, herunder om der i tilfælde som de foreliggende skal lægges vægt på øjemedet hos facadeejereren eller hos eventuelle entreprenører mv., der udfører arbejde for facadeejereren."

Højesteret var altså enig med Østre Landsret i, at det ikke kunne udledes af forarbejderne til vejlovens § 80, at om det øjemedet hos facadeejereren eller entreprenører, der er afgørende.

"Container-dommen" - U 2021.3391 H – fortsat IV

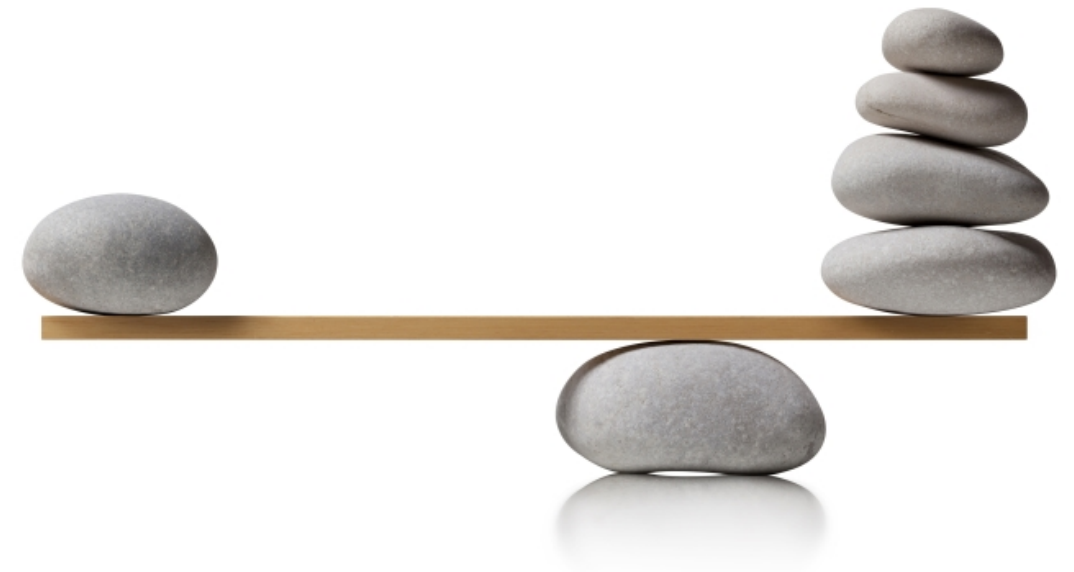
Højesterets dom af 27. april 2021 - fortsat:

Højesteret mente imidlertid, at bestemmelsen måtte fortolkes anderledes end som lagt til grund af Østre Landsret:

"Højesteret finder herefter, at bestemmelsen mest nærliggende må forstås således, at det afgørende i de nævnte tilfælde er øjemedet hos den, der anbringer det pågældende materiel på arealet. Den omstændighed, at brugen af et areal sker til andre formål end trafikale, kan ikke i sig selv indebære, at øjemedet er forretningsmæssigt, og som anført af landsretten kan det ikke tillægges betydning, hvem der indgiver ansøgningen om tilladelse til anbringelse af materiel til kommunen."

I forbindelse med de konkrete sager, udtalte Højesteret:

"I sagen vedrørende R-virksomhed må det lægges til grund, at virksomheden som led i sin forretning har anbragt containere til brug for andre virksomheders udførelse af arbejde på ejendomme. I sagen vedrørende B-virksomhed må det lægges til grund, at virksomheden som led i sin forretning har anbragt containere, en skurvogn og en borerig til brug for virksomhedens egen udførelse af arbejde på en ejendom."

"Container-dommen" - U 2021.3391 H – fortsat V

Højesterets dom af 27. april 2021 – fortsat I:

Højesteret fandt derfor, at:

"Under disse omstændigheder finder Højesteret, at virksomhedernes udnyttelse af de pågældende vejarealer ved anbringelse af materiel må anses for sket i forretningsmæssigt øjemed. F-Kommune har som følge heraf været berettiget til i medfør af vejlovens § 80, stk. 2, at opkræve betaling for brug af arealerne, hvilket i øvrigt svarer til kommunens praksis forud for vejloven af 2014. Vejdirektoratets afgørelser af 9. maj 2018 skal derfor ophæves."

Højesteret ændredes således Østre Landsrets dom i foregående instans.

Hvad kan vi lære af ”Container-dommen”?

- God eller dårlig dom for kommunerne?
- Administrativ byrde i forbindelse med behandling af ansøgninger vedr. vurdering af ”formålet” med opstilling
- Principiel afgørelse – stor betydning
- Smidige, hurtige afgørelser

Tak for jeres tid!

Louise Heilberg

Senioradvokat

T +45 72 27 36 49
M +45 25 26 36 49
E lhe@bechbruun.com